

Богослов'я

УДК 271.4(477.86)-722.52-41Софрон Мудрий
DOI: <https://doi.org/10.52761/2522-1558.2021.16.2>

ВПЛИВ ЄПИСКОПА СОФРОНА МУДРОГО НА СЕМІНАРІЙНУ ФОРМАЦІЮ ТА КАДРОВУ ПОЛІТИКУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ЄПАРХІЇ

Олег КАСЬКІВ

*Івано-Франківська академія Івана Золотоустого, кафедра богослов'я,
вул. Софрона Мудрого 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна,
e-mail: kaskiv.o@ifai.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1304-9463>*

Василь МАЙКА

*Івано-Франківська академія Івана Золотоустого, кафедра богослов'я,
вул. Софрона Мудрого 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна,
e-mail: maykavasil@gmail.com*

У статті досліджено вплив єпископа Софрона Мудрого на семінарійну формацію та кадрову політику. Владика Софрон зробив реорганізацію семінарійної програми Івано-Франківської Духовної Семінарії та запровадив курси постійної формації духовенства Івано-Франківської Єпархії. Особливо варто підкреслити його працю у розвитку кадрового потенціалу Івано-Франківської Єпархії.

Ключові слова: *Софрон Мудрий, єпископ, духовенство, Церква, релігія, канонічне право, наука.*

The article examines the influence of Bishop Sophron Mudryj on seminary formation and personnel. Bishop Sofron did the reorganization of the seminary program in Ivano-Frankivsk Theological Seminary and introduced courses for the permanent formation of the clergy of Ivano-Frankivsk Diocese. It is especially worth emphasizing his work in development of personnel potential of the Ivano-Frankivsk Diocese.

Key word: *Sophron Mudryj, bishop, clergy, Church, religion, canon law, science.*

Постановка проблеми. У 1994 році отець Софрон Мудрий повернувся на рідну Україну. Його повернення на рідні землі був зумовлені тим, що його запросили очолити Івано-Франківський Теологічно-Катехитичний Духовний Інститут і Івано-Франківську Духовну семінарію і тим самим вивести на

новий, освітній рівень, все духовенство яке було приналежне до Івано-Франківської єпархії¹.

Мета роботи. Бажаємо дослідити діяльність єпископа Софрона Мудрого у двох аспектах, перший це вплив о.Софрона Мудрого на семінарійну формацію для семінаристів Івано-Франківської Духовної Семінарії та постійну формація для священнослужителів Івано-Франківської Єпархії, а другий аспект це кадрова політика єпископа Софрона Мудрого.

Виклад основного матеріалу

1. Вплив о. Софрона Мудрого на семінарійну формацію для семінаристів Івано-Франківської Духовної Семінарії та постійну формація для священнослужителів Івано-Франківської Єпархії

Із спогадів тодішніх викладачів, вдалось з'ясувати, що до приходу Софрона Мудрого на Прикарпаття, семінарія мала ряд недотягнень². Сам ІФТКДІ не мав відповідних кадрів і кадрового забезпечення для того щоби гарантувати високий рівень теологічної освіти. Окрім того Духовний Інститут не мав матеріальної бази, для того щоби цей рівень гарантувати. Духовний Інститут не мав своїх приміщень, для того щоби цей навчальний процес відбувався належним чином, приміщення орендували. Були приміщення, які абсолютно не відповідали вимогам освітнього закладу. Саме у цій сфері проявилася діяльність о. Софрона Мудрого як ректора Духовного Інституту. Тому діяльність Софрона Мудрого на той час була направлена на те, щоби за допомогою місцевої влади, різноманітних чиновників міста Івано-Франківська дати можливість набути Духовному Інституту і семінарії відповідні приміщення, відповідну територію, яка могла би послужити для того щоби там могла розміщуватися семінарія, Духовний Інститут і інші пристосовані приміщення. Отож весь цей комплекс, який знаходиться по вулиці Василіянок 64 і по вулиці Софрона Мудрого 20, 22, появився в нашій Церкві, тільки завдяки старанням владики Софрона Мудрого. Варто зазначити, для того щоби проводити заняття, єпархіальне управління, постійно орендувало зали, класи, будівлі по різних місцях Івано-Франківська, що було не дуже практично і не завжди зручно, адже студентам завжди доводилось доволі багато часу добиратися до місця проведення занять. Часто бувало так, що в день було по три-чотири пари, які відбувалися по різних «точках» міста³. Варто зазначити, що і брати-семінаристи жили окремо, орендуючи квартири, чи приватні житлові будинки, а хто жив близько міста, то постійно змушений був

¹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

² Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

³ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

добиратися ⁴. Саме через це ніяким чином не вдавалось зібрати в одну єдину семінарійну спільноту, тих людей які прагнули до священства ⁵.

Не можна не згадати той факт, що єпархіальне управління, опісля виходу УГКЦ із підпілля, всіма силами намагалось відновити навчання в Духовній Семінарії. Це в свою чергу давало свої плоди, адже за короткий проміжок часу у ІФТКДІ, вступило і навчалось понад тисячу студентів, на різних формах навчання, а саме: стаціонарній, заочні та екстернатній. Серед всіх цих студентів були і семінаристи. Цей факт не міг не тішити, ще тоді отця Софрона. Проте Софрона Мудрого бентежила одна дуже суттєва і вагома проблема, майбутні священники не виховуються в семінарії і не мають духовної формації і це надзвичайно засмучувало його. Щоб вирішити дану проблему перше, що він зробив – це подбав про приміщення під семінарію і тим самим ніби націлив весь професорсько-викладацький склад, настоятелів, духівників, префектів, і самих семінаристів на те, що священник має бути не тільки освідчений, але й сформований духовно і молитовно. Практично на наступний рік, опісля його приходу на посаду ректора, духовна семінарія за функціонувала в повну силу ⁶.

Із приходом владики Софрона Мудрого на посаду ректора Івано-Франківської Духовної Семінарії, як ми бачимо відбулася значна «реформація» семінарійної структури. Адже новий ректор, всіма силами хотів і намагався побудувати нову семінарію, яка б відповідала стандартам всіх католицьких семінарій Європи та світу ⁷. Тому він ставить високу планку і вимагає у викладачів, віце-реktorів, зав-кафедр складати навчальні програми і організовувати весь навчальний процес в такий спосіб, щоб він відповідав усім тодішнім вимогам які диктувала католицька освіта, Конгрегація Східних Церков і документи Церкви ⁸.

Взявши такий курс він показував, що для нього надзвичайно важливим був інтелектуальний аспект. Але ще одним важливим елементом навчального і формаційного процесу як семінаристів так і цивільних студентів, як вважав Софрон Мудрий, було вміння заохотити студента до праці над собою, на правду прищепити у його серці ту щирю любов до тієї праці. Викладачі в свою чергу повинні наповнити ті світлі, студентські голови, необхідними

⁴ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

⁵ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

⁶ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

⁷ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

⁸ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.

знаннями, що до тієї праці потрібні – саме це є завданням виховання⁹. Християнське виховання в семінарії, мало на меті зробити із семінариста, майбутнього священника – «святого громадянина неба», який опісля якихось, можливо значних випробувань, якнайтісніше з'єднається з Богом. Церква повинна плекати серед своїх вірних національну свідомість та морально підтримувати всі змагання народу до вільного, демократичного життя. У такому дусі Церква мусить виховувати в духовних семінаріях наших семінаристів, щоб вони могли стати глибоко віруючими, побожними і цілком свідомими своєї історії та традицій українськими священниками для відданого і розумного служіння своєму народові¹⁰. Певна річ, що саме виховання як наука, не зможе сформувати особу. У виховному процесі значну роль має сама воля людини, яку формують і виховують.

Із поглядів Софрона Мудрого на виховання, випливає, що: «Вихідним пунктом, з якого починається вся підготовка до священства у семінарії, є формування цілісної, досконалої людини, без чого все формування до священства було б позбавлене необхідної основи, оскільки священник покликаний бути живим образом Ісуса Христа – Глави і Пастиря Церкви, мусить старатися віддзеркалити в собі, в міру можливого, цю людську досконалість, яка сяє у Сині Божому, що став людиною, і котра особливо проявляється у його ставленні до інших»¹¹. У «Програмі Христових священників», зазначається, що: «Семінарист із самого початку своєї формації повинен усвідомити і справді розуміти, що він є протагоністом свого власного покликання і формування, що саме він має персональну відповідальність за своє покликання і своє майбутнє – насправду бути вірним священником Церкви і брати за приклад Христа-Спасителя»¹².

Семінарія, може навчити семінариста різних богословських наук, зобов'язати його виконувати різні правила, дотримуватися правильника семінарії, але якщо в середині нього не буде відбуватися якихось змін, мається навазі духовних, то це призведе до загуби такого покликання і самого ж кандидата до священства¹³. Тому, як і підкреслював сам владики Софрон, основним завданням вихователя, наставника чи духівника – це допомогти кандидату до священства тісно «співпрацювати із Святим Духом»¹⁴.

Очолити ректорат, семінарії, Софрон Мудрий, приймає рішення запрошувати різних викладачів, професорів, які б викладали богословські студії в семінарії. Це рішення було дуже важливим, адже це піднімало освітній, формаційний, виховний та навчальний процеси в духовній семінарії. Завдяки Владиці Софрону, брати-семінаристи, мали чудову можливість

⁹ Документи Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Львів : Свічадо. 1998. С. 128.

¹⁰ Покликання і формування священників Христової Церкви [Доповідь на I сесії Патріаршого Собору УГКЦ], Львів. 1996. Жовтень.

¹¹ Документи Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Львів : Свічадо. 1998. С. 135.

¹² Програма Христових священників // Нова Зоря. Івано-Франківськ, 1998. 28 квітня. С. 6.

¹³ Покликання і формування священників Христової Церкви [Доповідь на I сесії Патріаршого Собору УГКЦ], Львів. 1996. Жовтень.

¹⁴ Програма Христових священників // Нова Зоря. Івано-Франківськ, 1998. 28 квітня. С. 6.

познайомитися із такими світилами науки як: Михайлом Аранцом із Італії, отцем Петром Костюком з Бельгії, отцем Гошулеєм із Канади, отцем. Діонізієм Ляховичем із Бразилії, отцем. Климентієм Корчагіним із Італії, о. Тарасом Олійником з Бразилії та ряд інших ¹⁵.

Саме такі про європейські погляди і рішення зміцнювали і піднімали освітній рівень Івано-Франківська в богословській галузі. Цей його новий принцип, побудови нової європейської семінарії, мав ще один надзвичайно важливий плюс, який не можна не згадати. Саме завдяки такому реформаційному процесу студенти-випускники, семінаристи, які в подальшому продовжили навчання у різних Європейських навчальних закладах, мали змогу успішно інтегруватися в систему європейської освіти, адже вони практично вже мали досвід навчання на подібних навчальних програмах тут на Україні, а це в свою чергу дало можливість успішно захистити наукові роботи і тим самим здобути наукові ступені. Варто зазначити, що згодом такий новий спосіб формування навчального процесу в семінарії, почали використовувати і в інших семінаріях, які були на території України ¹⁶.

Не менш важливим елементом на який звертав увагу, новий отець-ректор – це практичне втілення студентом семінаристом знань і навиків, які він здобував на богословських студіях. Так, кожний семінарист, мав чудову можливість попрактикуватися і втілити всі свої вміння в життя. Семінаристи провадили катехизації, уроки християнської етики в школах, коледжах та в різних вищих навчальних закладах міста Івано-Франківська. Також семінаристів залучали до активного парафіяльного життя. Братів направляли по різних парафіях Івано-Франківської єпархії, де ті мали можливість здобути досвід парафіяльного служіння ¹⁷.

Вартий уваги, той факт, що у формуванні семінаристів, ректор Софрон Мудрий, особливо акцентував на важливості особистої молитви кожного семінарста. Він, як духовний наставник та батько, своїм особистим прикладом показував, як повинен молитися майбутній священник. Владика Софрон Мудрий брав безпосередню участь у всіх Богослужіннях які тільки були в семінарії. Напевне і тому його називали справжнім мужем молитви ¹⁸. Із спогадів о. Ярослава Шмадила, духівника ІФДС: «Владику Софрона Мудрого, людину, яка не молиться не можна навіть собі уявити. Я, будучи економом Семінарії, часто мав зустріч з владикою Софроном. Часто він

¹⁵ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

¹⁶ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

¹⁷ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

¹⁸ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

запрошував мене до себе на резиденція і дуже часто заставляв його за молитвою Часослова, або каже: «Я вже помолився», або «Ще маю молитися». Молитва була на першому місці. А також по-батьківськи питає: «Чи ви молитесь?», казав: «Не опускайте молитви». Одного разу Владика Софрон сказав, що від 25 грудня 1958 р. коли він прийняв святу Тайну Священства, мене ще тоді на світі не було, щоденно служив Службу Божу, за винятком кількох днів з поважної причини¹⁹. Вартий уваги такий момент, що справді владика Софрон дбав за своїх питомці, за їхній добробут та достаток, за їхнє харчування але в нього був такий крилатий вираз: «Навіщо ті всі будівлі і умови, коли там не має Бога». Тому він, справді як той добрий батько, наставник, як муж молитви – найперше хотів дати братам ту їжу духовну²⁰.

Софрон у своїй виховній праці працював також і над духовним проводом семінаристів. Він дуже добре розумів саме відношення духовного проводу, його суть і мету. На початках було важко, тому що семінарія не мала тих священиків, які могли б вести цей духовний провід. Але ректор посприяв тому, щоб ці духовні отці, проводирі семінаристів все таки були в семінарії. Також започаткував владика практику: були такі священики, які приходили до семінарії, щоб сповідати. Це були і викладачі і професори, а також священики з парафій, які по черзі приходили і сповідали. Крім того владика Софрон, коли мав можливість, то сам говорив проповіді чи давав реколекції. Наголошував на духовному проводі, бо сам був монахом і розумів, що в монастирі чи семінарії, духовний провід займає важливе місце. Він говорив, що без духовного проводу не можливо, щоб священик нормально виховався. Це було для нього завжди болючим питанням. Звичайно робив наголос і на навчання, і на дисципліну, але на перше місце ставив духовний провід. Його відношення як ректора було важливим і дієвим²¹.

Не менш важливим спектром у формуванні майбутнього священика, як вважав Софрон Мудрий, є безпосередні і особисті зустрічі кожного семінарста зокрема із ректором. Такі зустрічі відбувалися принаймні двічі на семестр. Під час таких бесід, ректор цікавився духовним проводом семінарста, його успішністю в навчанні, різними проблемами які можливо турбували брата, а також планами на майбутнє. В такий спосіб він намагався бути для студентів не просто ректором чи наставником, але справжнім духовним батьком та другом, якому вони довіряють і до якого мають відкритість, а це в свою чергу допомагало у формаційному процесі²². Із

¹⁹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 01.12.2020 – інтерв'ю із Ярославом Шмадилом духівником Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщчч. Йосафата.

²⁰ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 01.12.2020 – інтерв'ю із Ярославом Шмадилом духівником Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщчч. Йосафата.

²¹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

²² Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

спогадів тодішніх семінаристів, а зараз вже священників, такі зустрічі студентам були надзвичайно приємні, адже саме через такі зустрічі проявлялась так добра риса характеру, владики Софрона Мудрого, як людяність. Він дуже добре ставився до братів. Напевне причиною таких добрих відносин був його досвід. Адже прийшов він на посаду ректора, як людина яка «за плечима» має колосальний багаж знань у сфері виховання. Майже тридцяти трьох річний досвід праці в Римі в Колегії Святого Йосафата, у Ватиканському радіо, на посаді викладача. Не зважаючи на всі свої регалії в нього ніколи не було якоїсь зверхності до семінаристів і священників. Він ніколи не кричав на братів-семінаристів, не принижував їх гідність, навіть тоді коли здавалось потрібно дати студенту якесь дисциплінарне покарання, чи грубо кажучи «насварити», за якийсь проступок, він всеодно знаходив такі слова, які з одної сторони показували не правоту студента, а з іншої не принижували його гідності²³. Основний принцип в його житті при формуванні семінаристів був таким: «Ніколи не можна доламувати гілку, яка є надламана і ніколи не можна гасити свічку, яка вже затухає»²⁴. Іншими словами він завжди давав шанс. І в багатьох моментах, коли поставало питання виключати чи не виключати студента, був завжди на стороні студента, давав шанс оправдатися людині.

Само собою він дбав про те, щоб семінарія, духовний інститут, який пізніше став академією, стали на ноги матеріальні і могли самостійно себе утримувати. Без сумніву, те, що ми зараз є це звичайно здобутки сучасності, але до того багато чого зробилось і він дав можливість семінарії, в кінці кінців, жити нормальним життям. Зробив ремонт, запровадив вперше у франківську дахову котельню, яке в принципі існує і зараз. Спроваджував тут західні технології, зробив кухню, надбав багато речей. Варто згадати, що тут колись, мається навазі в семінарії, пікся хліб, який використовувався не тільки для потреб семінарії, але й для продажу і багато інших речей. Дбав не тільки про духовні речі, але і матеріальні для нормального функціонування семінарії. Ті умови які він створив, бо як ми бачимо, семінарія «затіснена» містом, вона немає можливості мати якісь особливі речі, які мають у Львові, чи Тернополі де вони мають величезні площі і тим самим мають можливість для якоїсь рекреації, навіть в тих умовах, бідних і сумних, він зумів, започаткувати заклади де нормально вчать, працюють і живуть²⁵.

Коли говорити за вже сформований клир, тобто за священників які вже працювали на парафіях, то тут Софрон Мудрий Зустрівся із ще більшими проблемами. Приїхавши Івано-Франківська, найперше на, що він звернув

²³ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

²⁴ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

²⁵ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата

свою увагу це на підготовку священників які все служили в Церкві. Їхній рівень освіченості і формації дещо не відповідав тим вимогам які ставив Софрон Мудрий, тай ті які були на той час при єпархіальній курії, мали інші погляди на виховання і формацію. Звичайно, що були певні, на той період часу, трьохмісячні курси, які давали змогу отримати свячення. Але й тогочасні виклики часу були зовсім інші, оскільки Українська Греко-Католицька Церква лишень приходила до тями опісля темних і страшних років підпілля, яке тривало на протязі багатьох років. В УГКЦ масово і почали відкриватися нові парафії, але священників катастрофічно не вистачало. Миряни постійно приїжджали до єпархії із проханням, що їм дали священника, який би зміг очолити їхню парохію. Саме тому ці, підготовчі курси до священства, якщо можна їх так окреслити, були стиснуті в такий короткий термін – задля добра вірних Церкви Христової. Але будьмо чесними і відвертими, за такий короткий відлік часу мало, що можна було навчити майбутніх священників. Тому владика Софрон Мудрий, певна річ, розуміє, що потрібно щось змінювати, бо якщо надалі так буде, то рівень освіченості і духовності священників зійде нанівець ²⁶.

Також слід зазначити, що коли Софрон Мудрий став єпархом Івано-Франківським, він як добрий владика старався поставити в єпархії все на своє місце, щоб проблеми які виникали не переросли в якесь стихійне лихо. На той час до складу Івано-Франківської єпархії належали і Коломийщина і Чортківщина, Буковина і коли почалась певні розділення, то владика Софрон, як згадує о. Володимир Чорній, був як пожежник, який гасив полум'я ворожнечі і ненависті людей які виникали на той час. Як ми знаємо ще однією не розв'язаною проблемою була певне не згода між священниками яка виникала в наслідок певних, історичних, юридичних, чи канонічних питань. Тому він старався поставити всі справи єпархії, семінарії, формаційних питань на чіткі «канонічні рейси». Як ми знаємо він був доктором канонічного права. Звичайно в той час в УГКЦ із канонічним правом були ознайомлені, але як впроваджувати ці канони правильно в життя до кінця не розуміла. Тому владика Софрон намагався полагоджувати усі проблеми згідно із канонічним правом. В кожні справі витримувати ноту закону.

Тому в часі коли отець Софрон Мудрий був номінований на єпископа, спочатку хіротонізований, як помічник, а в 1997 році, як єпархіальний єпископ Івано-Франківської єпархії, то звичайно, що він це своє про європейське бачення, підготовки духовних кадрів переніс із семінарії, на священників єпархії. Так, в 1998 році, Софрон Мудрий, запроваджує курси постійної формації для священників. Причиною прийняття такого рішення стала

²⁶ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

надзвичайно велика проблема із якою зустрівся Софрон, та яку якнайшвидше потрібно було вирішити²⁷.

Вступивши на єпископську кафедру Івано-Франківської єпархії владика Мудрий застав таку картину – рівень освіти священників був доволі різний і як зазначалось швидше низький²⁸. Деканатів було надзвичайно мало в єпархії, а священників в одному деканаті налічувалось від сорока до п'ятдесяти осіб, а це в свою чергу, погано відображалось на служінні отців. Тому в скорому час в Івано-Франківській єпархії відбулися певні зміни щодо деканатів. Через деякий час з'явилося аж вісімнадцять деканатів.

Також владика Софрон розпочав таку практику – конференції для священників, принаймні 2-3 рази в рік. Запрошувалися всі священники до єпархії і цілий день відбувалися конференції: сповідь, моральне богослов'я, подружнє право, казуїстика, духовні моменти. Це все було задля того, щоби підняти рівень нашого священства. Але цього було замало. Тому було прийняте рішення про створення курсів духовної формації для священників. Правда перша їхня назва звучала як курси підвищення кваліфікації, саме вони повстали в основі постійної формації духовенства УГКЦ, те, що якраз таки на даний момент очолює о. Олег Каськів. Але із самих початків – це була ідея владика Софрона. Він розумів, що повернути всіх священників, які не мали достойної формації, назад в семінарію не можливо, але їх можна заставити вчитися і проходити курси підвищення кваліфікації²⁹.

Вирішуючи дане питання, Софрон Мудрий, поділяв рівень освіченості отці на чотири категорії. До першої належали ті отці які навчалися в час підпілля і мали доволі не великий багаж богословських знань. До другої когорти належали ті священники які мали всього лиш двох або трьох місячні курси, церковної освіти не мали, але мали завершені вищі навчальні заклади. До третьої категорії належали ті які перейшли із Російської Православної Церкви до Української Греко-Католицької Церкви і мали чотирьох річну семінарійну формацію в РПЦ, і до четвертої категорії належали священники які вже у 1996 році закінчили повний семінарійний навчальний процес. Зважаючи на дану ситуацію єпархом Софроном Мудрим було вирішено розробити та розпрацювати, відповідно чотири різних програми постійної формації для вище перелічених категорій священників. Так, для тих хто перейшов із РПЦ програма була побудована так, що їм викладали ті предмети які їм не викладали в семінаріях Російської Православної Церкви, а саме: канонічне право, подружнє право, моральне богослов'я, елементи партикулярного права УГКЦ, біоетика. Для отці, які здобули вищу освіту у

²⁷ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

²⁸ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

²⁹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.

світських вищих навчальних закладах, подавався повний курс всіх богословських предметів³⁰. Владика Софрон наполягав, щоб кожний священник пройшов дані курси, адже це було важливо для добра Церкви і поручених священникам мирян.

Дані програми розробляли викладачі духовної семінарії і академії і звичайно ж сам ініціатор даних курсів владика Софрон. Працювали над програмами настирливо і наполегливо, адже вони розроблялися практично для чотирьох сотень священників, які мали своєчасно пройти і вивчити дані навчальні програми і які були на той час приналежні до Івано-Франківської єпархії. Повний курс тривав два роки, а заняття відбувалися, сесійно двічі на місяць. Особлива увага зверталась на тих, які перейшли із РПЦ і закінчували навчання на екстернатній формі³¹.

Ці курси підвищення рівня кваліфікації, були своєрідним заочним відділом, який був сформований при семінарії. В такий спосіб владика Софрон, приніс сюди до Івано-Франківська, до нашої Церкви новий погляд на світ. Він старався показати Церкву Христову, як Вселенську. Отець Володимир Чорній, який на той час при Софроні Мудрому займав посаду канцлера говорив: «Ми дивилися на Церкву суто – Івано-Франківська єпархія, ми бачимо її проблеми, стараємося їх вирішити і вирішити сьогодні. Однак Софрон Мудрий дивився на Церкву очима Вселенської Церкви і бачив майбутнє Церкви, ми ж бачили і турбувалися лише про сьогодні»³².

Тому дані програми на меті мали покращити освітній рівень духовенства єпархії. Опісля завершення курсів, кожний отримував відповідне спеціальне посвідчення яке засвідчувало про повне проходження даних студій³³.

Не хотів би опустити, ще й той момент, що владика дбав не тільки про навчання студентів, алей про добрий професорсько-викладацький склад, як семінарії так і інституту і курсу підвищення кваліфікації для священників. Із спогадів тодішніх викладачі, із їхніх інтерв'ю випливає, що тоді із викладанням було надзвичайно важко. Кожний викладач, мав велику кількість пар і був надзвичайно заангажований. Як згадувалось швидше зали і класи для проведення занять були порізно і знаходились по різних місцях Франківська, тому викладачам так як і студентам потрібно було в часі перерви до них якимось чином добиратись. Окрім таких проблем також і виникали питання із викладацьким ремеслом. Проблема полягала в тому, що в одній групі студентів нараховувалось приблизно сто двадцять, сто тридцять осіб і

³⁰ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

³¹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.

³² Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

³³ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

сконцентрувати увагу такої великої аудиторії та ще й донести до них який меседж, чи якусь думку було надзвичайно важко. Але владика Софрон Мудрий, радив, заохочував, а може навіть інколи і заставляв, викладачів і професорів, готувати на кожну лекцію конспект. Він завжди до них говорив: «Ви зобов'язані мати конспект, ви повинні бути підготовлені, без конспекту ви не маєте права йти на лекцію». Ще однією проблемою із якою зустрічались викладачі, особливо це стосувалось так званого заочного відділення семінарі тобто курсів підвищення кваліфікації для священників, адже на парах були присутні, як ми знаємо різні священнослужителі, які мали вже який багаж знань, і різну підготовку, тому викладачам інколи важко вдавалось віднайти із ними якусь спільну думку, чи якийсь спільний зв'язок. Бували такі випадки, що викладач подавав певну тему а студенти маючи якісь свої записи, чи конспекти із інших навчальних закладів слідували за тим, що говорить викладача і порівнювали, і тим самим ідентифікували викладача – то православним, то римо-католиком, то взагалі іновірцем. Але і тут не обійшлося без владика Софрона. Він сказав викладачам завжди мати посилання на ті тези які вони подають студентству. Викладач повинен мати конспект і чіткі зноски, щоб ніхто його ні в чому не звинувачував, в якісь хибні думці, адже професор в момент пари є представником Церкви, він повинен подати студентам і переконати в тому, що вчить Церква і Святі Отці³⁴.

Окрім цього владика Софрон заохочував священників і до здобуття світської освіти, яка б у подальшому їм допомагала в їхньому не легкому пастирському служінні. Таким чином, велика когорта священників здобували освіту в Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника, Університеті короля Данила. Вони вивчали такі галузі науки, як: історію, правознавство, релігієзнавство, психологію³⁵.

Такі важливі кроки, пропозиції і рішення стосовно духовенства, їх виховання, формування і їх освіченості були зумовлені тим, що владика Софрон Мудрий переживав за духовний клир УГКЦ. Він понад усе прагнув, щоб всі священники, все духовенство було якісне, відзначалось якимись особливими речами, в порівнянні із духовенством інших конфесій. Він бажав бачити священників – передовими, лідерами, ідейно-спрямованими, людяними і звичайно, що освіченими³⁶.

Ще однією причиною його трепетного ставлення до виховання священників і семінаристів, було зумовлене викликами часу, адже в той час, коли Софрон Мудрий очолював єпископську кафедру Івано-Франківської

³⁴ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

³⁵ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

³⁶ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.

єпархії, відбувалися постійні міжконфесійні суперечки, різна ворожнеча між людьми, постійна боротьба за храми, так православні конфесії не віддавали ті церкви, які по праву належали греко-католицьким парафіям, а навіть якщо і повертали то це вже були на пів зруйновані, а той взагалі зруйновані храми, які реставрувати або робити капітальний ремонт. Звичайно це все в свою чергу забиравало великий матеріальний фонд, якого на той час багато не було, але не зважаючи на всі ці труднощі він все одно заохочував священників до постійного будівництва нових храмів. Цікавим є той факт, що на той час в Івано-Франківській єпархії було започатковано десь сто сорок будівництво нових храмів³⁷. Напевне саме завдяки владиці Софрону на Івано-Франківщині, тай взагалі по всьому Прикарпаттю є багато гарних храмів.

Звичайно, що тоді не всі його підтримували, відносно будівництва нових святинь, навіть духовенство і миряни, які здавалося були йому вірні. На той час були такі групи людей як протестували проти будівництва і називали себе організацією «захисту католицьких церков». Коли владику, до прикладу, благословляв на будівництво нового храму, то його звинувачували в тому, що він відмовляється від тої «старої церкви», «нашої» яка була споконвіку, мається на увазі за церкву як за будівлю. Це був такий важкий період, як для Церкви так і його особистий. Він як архієрей розумів і бачив ту потребу у будівництві нових храмів, адже краще збудувати новий храм який буде служити ще не одному поколінню вірних, а ніж ремонтувати старий із яким можуть виникати нові і нові проблеми, які в свою чергу призводили до того, що між людьми повставала ворожнеча. Владика Софрон завжди говорив, що люди до Церкви мають приходити молитися а не сваритися. Цей його такий погляд ці проблеми які повставали в Церкві і зумовив його, як пастиря Церкви, провести радикальні зміни у формаційному і інтелектуальному процесі всього клиру Івано-Франківщини. Робилось це все за для того, що священники, молоді, нововисвячені, чи вже старші, змогли давати собі раду із такими труднощами чи проблеми які виникали на парафіях. Але ми добре знаємо, щоб здолати такі труднощі потрібно бути справді ерудованим, і добре сформованим священником про, що владику надзвичайно дбав³⁸.

Варто згадати, що в часі коли Софрон Мудрий мав якісь приватні зустрічі із своїми священниками, чи сам особисто давав для них реколекції, або духовні науки, то часто говорив і наголошував про важливість комунікації священника із усіма прошарками суспільства, із державою і з іншими конфесіями. Він не просто словом заохочував, але на практиці це демонстрував своїм власним прикладом. В часі коли я мав можливість поспілкуватися із о. Володимиром Чорнієм, то він мені розповів доволі цікаву історію яка відбулася із Владикою Софроном. Одного разу до нього прийшли

³⁷ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії

³⁸ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

представники Православної Церкви Московського Патріархату і запитали владику чому він веде діалог, підтримує певний екуменічний зв'язок із духовенством Православної Церкви Київського Патріархату. Владика Софрон дав їм доволі мудру відповідь, він сказав: «А як я можу із ними не спілкуватися, коли моя громада, Богом дана, є розділена і там де вони розділені є парафія, чи Церква Київського Патріархату, я змушений спілкуватися, змушений із ними говорити тому, що мої люди терплять. З вами в мене проблем не має, а з ними є, тому я мушу вирішити із ними певні проблеми так, щоб люди не страждали не грішили а молилися і ми їх завели до Царства Божого»³⁹.

Із вище згаданих слів, випливає, що владика Софрон Мудрий вів такий, собі своєрідний діалог, адже це справді важко підтримувати, якийсь такий доволі мирний зв'язок із тими які тебе «б'ють». Це свідчило лише про одне, владика був справді людиною мудрою, високоінтелектуальною, бо навіть в такий важкий період не розпалював вогонь міжконфесійної ворожнечі, а навпаки гасив його. Він той який започаткував міжконфесійний діалог. Це доволі така мудра і раціональна стратегія, яка собою передбачала впровадження екуменізму та втілення його в життя Церкви. Із слів священників, владика завжди повторював одну гарну фразу: «Спочатку треба бути людиною, потім християнином, а вже потім ділитися на конфесії»⁴⁰. Багато визначних осіб Івано-Франківщини, не одноразово згадували про Владика Софрона, як про миротворця, адже саме із його приходом Івано-Франківськ перетворився на місто екуменічного порозуміння. Ці всі події свідчать про його надзвичайну комунікабельність. Де б владика не був він завжди був у центрі уваги, і це певна така добра риса, такий феномен його особи. Такого він і навчав своїх священників, щоб вони були залучені всюди, щоб вони ходили і свідчи Христа і Його Церкву.

Господь завжди кличе таких людей, які справді потрібні в певний момент і конкретному місці, і на той час, владика Софрон був надзвичайно потрібний Українській Греко-Католицькій Церкві, а особливо Івано-Франківській єпархії, адже саме завдяки йому були сформовані: інститут, семінарія, структура єпархіального управління. Завдяки йому інтелект, духовна формація священників і семінаристів зросла в багато разів. Саме завдяки його колосальному досвіду, його проєвропейському баченню, яким він ділився із іншими, завдяки заслугам владика Софрона, ми, нова градація священників на даному етапі і маємо одну із кращих семінарій України і Європи.

Релігійно-національна молодь і семінаристи є майбутнім нашого народу і його Церкви. Це ми всі добре усвідомлюємо і цього бажаємо. Але для цієї

³⁹ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

⁴⁰ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

мети треба багато уваги і жертвовної праці присвятити як молоді, так і батькам, вихованцям, священикам⁴¹.

2. Кадрова політика єпископа Софрона Мудрого

В часі коли Софрон Мудрий вступив на єпископську кафедру в 1997 році, то в кадровій політиці Івано-Франківської єпархії настали значні зміни. Особливою рисою характеру Софрона Мудрого було те що він був надзвичайно довірливою людиною. Так ця риса і проявилася в кадровій політиці нового єпарха. Він не боявся запрошувати до сфер церковного життя молодих священиків. Ві говорив чудову і дуже цікаву фразу: «Старий завжди живе споминами, а молодий живе майбутністю, тому завжди треба давати дорогу молодим». Таку кадрову позицію владики, можна вже було побачити в семінарії. На посади префектів призначались молоді випускники, ще «вчорашні студенти». В навчальний процес приходили молоді спеціалісти, які проводили заняття, лекції, практичні, а також писали нові наукові праці⁴².

«Законом кадрової політики є – перед тим як залучати спеціалістів до роботи, потрібно їх мати». Але і цю проблему владиці Софрону вдалось вирішити. Він кращих студентів, або тих які мали хист до навчання відправляв на закордонні студії, для того, щоб ті поглиблювали свої знання в сфері богослов'я. Завдяки такій кадровій стратегії, понад двадцять осіб змогли захистити докторські дисертації, а біля сорока ліцензіатські роботи. Ця плеяда нових наукових сил зміцнила і підсилила рівень душпастирства Івано-Франківської єпархії⁴³.

Софрон Мудрий старався, що кожний напрямок, який тільки є в Церкві чи це моральне чи догматичне богослов'я, канонічне право, духовний провід, патрологія, і багато інших сфер діяльності церкви, щоб в кожному напрямку, він мав на майбутнє вивчену обізнану особу в тій чи іншій сфері. Він так це бачив, він цього прагнув. Із слів отця Олега Каськіва і о. Володимира Чорнія випливає, що владика Мудрий не одноразово переконував студентів в тому, щоб вони їхали на закордонні студії, вони якраз таки були свідками таких подій. Він наголошував на важливості навчання. Правда в більшості він старався, щоб на навчання поїхали целібати, які б змогли в подальшому більше прислужитись Церкві, але не потрібно думати, що Софрон не поважав одружене священицтво, ні він по максимумі залучав до праці всіх, хто готовий був прислужитись для добра Церкви і вірних їй мирян⁴⁴.

⁴¹ Програма Христових священиків // Нова Зоря. Івано-Франківськ, 1998. 28 квітня. С. 5.

⁴² Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

⁴³ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.

⁴⁴ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.

Варто зазначити, що він прагнув зробити такий собі «кадровий переворот», в доброму розумінні цього звороту, не тільки у Івано-Франківській єпархії, але в цілій Українській Греко-Католицькій Церкві. В часі коли владика Софрон обіймав посаду Голово комісії кадрового забезпечення УГКУ, то хотів, щоб в кожній єпархії були справді підготовлені кадри, які б плідно працювали над розбудовою Церкви.

Завдяки його знайомствам в Римі таї по цілому світу, велика плеяда випускників не тільки Івано-Франківської семінарії, але й Львівської, Тернопільської та багатьох інших, які існували на той час, мали можливість спробувати себе на вищих богословських студіях.

Звичайно він їх відправляв із надією, що вони здобудуть там певний досвід, знання і повернуться назад для того щоб ними поділитися. Також працювали, не покладаючи рук, над освітнім процесом цілої Греко-Католицької Церкви. Щоб вони працювали, як викладачі, настоятелі різних спільнот, а також по можливості, як працівники єпархій та єпархіальних структур в Україні ⁴⁵.

Владика Софрон Мудрий, прекрасно розумів проблему, що семінаристи і молодь – це справді майбутнє не тільки Української Греко-Католицької Церкви, це ще й майбутнє України і його народу. Певна річ, що розглядати виховний процес можна по різному, а радше і треба під такими «кутами» бачення як: ідеологічним, метафізичним, богословським, богословсько-аскетичним, національним, чи то навіть канонічним ⁴⁶. Але не забуваймо, що окрім вибору напрямку, на який буде опиратися виховання, потрібно ще й докласти колосальних зусиль, уваги, жертвовної праці, постійно присвячувати себе молоді, семінаристам, священникам, щоб справді виховати потужне покоління, майбутнє Церкви і народу, яке зможе жити, любити, захищати свою державу і Церкву у такому не легкому третьому тисячолітті. Якраз таки Софрон Мудрий не жалів себе, він невтомно працював над цим, кожен день свого життя. В монографії Софрона Мудрого «Під опікою Божого провидіння» він зазначив, що: «Вся праця довгих років життя присвячена на славу Богу, добро Церкви та Батьківщини України» ⁴⁷.

Отже владика Софрон Мудрий був справді «кадровим стратегом», який постійно дбав правильний підбір кадрів, навіть, якщо сьогодні подивитися на кадрове забезпечення Івано-Франківської академії, семінарії, архієпархії, то побачимо, що там працюють майже всі ті вихованці, яких колись владика Софрон Мудрий благословив на навчання в: Італії, Римі, Польщі, Німеччині, Австрії, Чехії і в інших країнах Західної Європи. Завдяки таким діям в період правління єпископа Софрона Мудрого біля 20-ти осіб захистили докторські дисертації, а біля 40-ка свої ліцензіатські роботи. Ця плеяда нових наукових

⁴⁵ Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.

⁴⁶ Покликання і формування священників Христової Церкви [Доповідь на I сесії Патріаршого Собору УГКЦ], Львів. 1996. Жовтень.

⁴⁷ Мудрий С. Під опікою Божого Провидіння. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2008. С. 213.

сил надзвичайно підсилила інтелектуальний рівень душпастирства Івано-Франківської єпархії. Так, що як голова цієї комісії кадрового забезпечення його вклад був надзвичайно потужним. Пізніше вже коли владика Софрон відійшов від всіх справ, став вислуженими єпископом-емеритом, не їздив на ті всі засідання, конференції, то той весь фундамент, який він заложив, він і до тепер працює, хоча вже на його місці працюють інші люди, але та база той фундамент і до тепер дає свої плоди.

Висновки. Софрон Мудрий – духовний велетень Української Греко-Католицької Церкви. Владика Софрон постійно дбав про духовні покликання, молодих поколінь, семінарійну формацію та кадрову політику у Івано-Франківській єпархії. Його постійна і невтомна праця над вихованням молодих семінаристів і священників, давала значні плоди для всієї Вселенської Церкви. Софрон Мудрий, як добрий педагог і вихователь, мав природні здібності щодо виховання молодих людей, семінаристів, умів їх до себе притягувати і передавати в першій мірі духовні скарби. Своєю працею він зумів розвинути Івано-Франківський Теологічно Катехитичний Духовний Інститут, який став зразком духовних інституцій, як за кордоном так і в Україні та правильно розтавляти акценти на кадровій політиці в Івано-Франківській Єпархії. Від нього можна було навчитися як організувати формацію і виховання семінаристів та постійну формацію священнослужителів.

Єпископ Софрон Мудрий своєю присутністю в Івано-Франківському Теологічно-Катехитичному Духовному Інституті, а пізніше як творець Теологічної Академії, підняв на новий рівень інтелектуальне життя на Івано-Франківщині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 15.12.2020 – інтерв'ю із о. Володимиром Чорнієм директором Івано-Франківського Архієпархіального карітасу, синкелом соціального сліжіння Івано-Франківської Архієпархії.
2. Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 05.12.2020 – інтерв'ю із о. Борисом Гобиром віце-ректором по навчальній частині Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата
3. Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 20.11.2020 – інтерв'ю із о. Олегом Каськівим синкелом у справах духовенства Івано-Франківської архієпархії, професором кафедри богослов'я, доктором наук з богослов'я.
4. Архієпархіальний архів Івано-Франківської Архієпархії, особова справа єпископа Софрона Мудрого, 01.12.2020 – інтерв'ю із Ярославом Шмадилем духівником Івано-Франківської Духовної Семінарії ім. свщмч. Йосафата.
5. Документи Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Львів : Свічадо. 1998. С. 135.

6. Покликання і формування священників Христової Церкви [Доповідь на I сесії Патріаршого Собору УГКЦ], Львів. 1996. Жовтень.
7. Програма Христових священників // Нова Зоря. Івано-Франківськ, 1998. 28 квітня. С. 6.

REFERENCES

1. Arkhiieparkhialnyi Arkhiv Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii Osobova Sprava Yepyskopa Sofrona Mudroho, 15.12.2020 – interv'iu iz o. Volodymyrom Chorniiem dyrektorom Ivano-Frankivskoho Arkhiieparkhialnoho karitasu, synkelom sotsialnoho sluzhinnia Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii.
2. Arkhiieparkhialnyi Arkhiv Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii Osobova Sprava Yepyskopa Sofrona Mudroho, 05.12.2020 – interv'iu iz o. Borysom Hobyrom vitse-ректором по навчальній частині Ivano-Frankivskoi Dukhovnoi Seminarii imeni svshchmch. Yosafata.
3. Arkhiieparkhialnyi Arkhiv Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii Osobova Sprava Yepyskopa Sofrona Mudroho, 20.11.2020 – interv'iu iz o. Olehom Kaskivym synkelom u spravakc dukcovenstva Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii, profesorom kafedry bohoslov'ia, doktorom nauk z bohoslov'ia.
4. Arkhiieparkhialnyi Arkhiv Ivano-Frankivskoi Arkhiieparkhii Osobova Sprava Yepyskopa Sofrona Mudroho, 01.12.2020 – interv'iu iz o. Yaroslavom Shmadylom dukcivnukom Ivano-Frankivskoi Dukhovnoi Seminarii imeni svshchmch. Yosafata.
5. Dokumenty Patriarshoho Soboru Ukrainskoi Hreko-Katolytskoi Tsehkvy. Lviv: Svichado. 1998. S. 135
6. Poklykannia I formuvannia cviaschenykyv Khrystovoi Tserkvy [Dopovid na I sesii Patriarshoho Soboru UHKTS], Lviv. 1998. Zhovten.
7. Prohrama Khrystovukh cviaschenykyv // Nova Zoria. Ivano-Frankivsk, 1998. 28 kvitnia.

Стаття надійшла до редакції: 10.09.2021